

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Gdańsk, dnia 07.08.2024 r.

Poz. 3503

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR PN-I.4131.50.2024.ESR WOJEWODY POMORSKIEGO

z dnia 1 sierpnia 2024 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609)

stwierdzam nieważność

uchwały nr IV/58/2024 Rady Miejskiej w Tczewie z dnia 27 czerwca 2024 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze.

Uzasadnienie

W dniu 27 czerwca 2024r. Rada Miejska w Tczewie podjęła uchwałę nr IV/58/2024 w sprawie ustalenia szczegółowych zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze. Jako podstawę prawną uchwały Rada wskazała art. 18 ust. 2 pkt 15 o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024r. poz. 609) oraz art. 50 ust. 6 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r. poz. 901). Powyższa uchwała została doręczona wojewodzie pomorskiemu w dniu 2 lipca 2024r. W toku badania legalności uchwały organ nadzoru stwierdził, że analizowana uchwała została podjęta z istotnym naruszeniem art. 50 ust. 6 wyżej wymienionej ustawy o pomocy społecznej w związku z art. 94 i 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.), polegającym na przekroczeniu zakresu upoważnienia udzielonego radzie gminy w art. 50 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej i pominięciu obligatoryjnego elementu upoważnienia ustawowego udzielonego radzie gminy w tych przepisach. W § 1 przedmiotowej uchwały Rada Miejska w Tczewie wskazała, że uchwała reguluje szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania. W § 2 ust.1 uchwały Rada określiła zakres usług opiekuńczych: pomoc w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości również zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Rada postanowiła również, że rodzaje usług opiekuńczych określone są w ramowym zakresie usług opiekuńczych, który stanowi podstawę do ustalenia zakresu usług z klientem. Zgodnie z treścią § 2 ust. 3 uchwały osoba ubiegająca się o pomoc społeczną w formie specjalistycznych usług opiekuńczych winna przedstawić stosowne zaświadczenie lekarskie. Natomiast z § 3 ust. 1 Rada wynika, że usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze przysługują nieodpłatnie, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub na osobę w rodzinie świadczeniobiorcy nie przekracza kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej. W § 3 ust. 2 uchwały Rada Miejska postanowiła, że odpłatność za te usługi osób, których dochód lub dochód na osobę w rodzinie przekracza kryterium dochodowe ustala się zgodnie z określoną w uchwale tabelą. Z tabeli tej wynika, że wskaźnik odpłatności w procentach za jedną godzinę usług opiekuńczych dla osoby samotnie gospodarującej osiągnącej dochód - przykładowo - powyżej 100% do 250% kryterium dochodowego wyniesie 5, a dla osoby w rodzinie 10. W § 8 uchwały Rada wskazała, że Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przyznajac

usługi opiekuńcze, określa w decyzji ich zakres, rodzaj, okres świadczenia usług, odpłatność, w tym cenę za 1 godzinę usług.

Zgodnie ze wskazanym w podstawie prawnej uchwały art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy o samorządzie gminnym, do wyłącznej właściwości rady gminy należy stanowienie w innych sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady gminy. W myśl zaś z art. 50 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej rada gminy określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania. Usługi opiekuńcze, zgodnie z art. 50 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej, obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Z powyższego przepisu wynika, że jedyną formą usług opiekuńczych, do której wymagane jest posiadanie zlecenia lekarskiego jest pielęgnacja. Zatem w ocenie organu nadzoru Rada Miejska w Tczewie w § 2 ust. 3 przedmiotowej uchwały bezpodstawnie nałożyła obowiązek potwierdzenia przez lekarza zaświadczeniem lekarskim konieczności objęcia pomocą w formie wszelkich usług opiekuńczych. W świetle art. 94 Konstytucji RP organy samorządu terytorialnego wydają akty prawa miejscowego obowiązujące na obszarze działania tych organów, na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawie. Jednocześnie zasada praworządności, wyrażona w art. 7 Konstytucji RP wymaga, żeby materia, regulowana wydanym aktem normatywnym, wynikała z upoważnienia ustawowego i nie przekraczała zakresu tego upoważnienia. Mając powyższe na uwadze, organ nadzoru stwierdził, że postanowienie § 2 ust. 3 przedmiotowej uchwały, nakładające obowiązek potwierdzenia zaświadczeniem lekarskim konieczności objęcia usługami opiekuńczymi w stosunku do wszelkich takich usług, wykracza poza delegację, stanowiącą podstawę podjęcia przedmiotowej uchwały przez radę gminy. Podobne stanowisko wyraża m.in. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach, który w uzasadnieniu wyroku z dnia 10 lutego 2009 r., sygn. akt IV SA/GI 428/08 (LEX nr 509664) stwierdził, że rada gminy przekracza uprawnienia zawarte w delegacji art. 50 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej, gdy rozszerza konieczność przedłożenia zaświadczenia lekarskiego przy korzystaniu z wszelkich usług opiekuńczych, albowiem art. 50 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej wymaga takiego zaświadczenia jedynie przy świadczeniu jednego rodzaju usług, tj. pielęgnacji. Dodatkowo organ nadzoru stwierdził, że Rada Miejska w Tczewie nie określiła w przedmiotowej uchwale ani wysokości ceny jednej godziny usługi opiekuńczej, ani w jaki sposób koszt jednej godziny usługi (cena) ma być ustalony. Natomiast z treści § 8 uchwały w związku z § 3 ust. 2 tej uchwały wynika, że wskaźnik odpłatności osoby korzystającej z usługi opiekuńczej uzależniony jest od dochodu tej osoby i stanowi określony przez Radę Miejską procent ceny jednej godziny usługi. Ta zaś (wysokość ceny jednej godziny usługi) ma być określona w decyzji administracyjnej w sprawie przyznania określonych usług opiekuńczych. Zgodnie z art. 50 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej, usługi opiekuńcze przyznaje ośrodek pomocy społecznej albo centrum usług społecznych, o którym mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych. Przyznając usługi opiekuńcze ośrodek pomocy społecznej albo centrum usług społecznych ustala zakres, okres i miejsce świadczenia tych usług. Przepisy te nie udzielają ośrodkowi pomocy społecznej albo centrum usług społecznych upoważnienia do określenia sposobu ustalenia kosztu jednej godziny usługi opiekuńczej. Ustalenie kosztu jednej godziny usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych – jak wynika z treści art. 50 ust. 6 – determinuje wysokość opłaty za przyznane usługi. Zatem Rada Miejska w Tczewie, wykonując delegację udzieloną jej w tym przepisie powinna wskazać bądź konkretny koszt jednej godziny usługi, bądź sposób umożliwiający bezsporne ustalenie wysokości opłaty za jedną godzinę usługi, nie pozostawiając dowolności w tym zakresie podmiotowi przyznającemu te usługi (ośrodkowi pomocy społecznej). Pominięcie przez Radę Miejską w Tczewie obligatoryjnego elementu upoważnienia ustawowego stanowi istotne naruszenie przepisu art. 50 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 3 września 2014 r., sygn. akt I OSK 1218/14, wyrok WSA w Olsztynie z 5 marca 2015 r., sygn. akt II SA/OI 42/15: Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych). Podkreślić należy, że niepełna realizacja przez organ upoważnienia ustawowego w tym zakresie uniemożliwia osobie zainteresowanej odczytanie z postanowień przedmiotowej uchwały, jak opłata ta zostanie wyliczona w jej przypadku. Z tego powodu powyższe naruszenie skutkuje koniecznością stwierdzenia nieważności przedmiotowej uchwały w całości.

Wobec powyższego stwierdzenie nieważności IV/58/2024 Rady Miejskiej w Tczewie z dnia 27 czerwca 2024 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze jest uzasadnione i konieczne.

Zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym stwierdzenie nieważności uchwały wstrzymuje jej wykonanie w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

Od niniejszego rozstrzygnięcia nadzorczego służy skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem wojewody pomorskiego.

z up. Wojewody Pomorskiego
Dyrektor Wydziału Prawnego
i Nadzoru

Ewa Kuczyńska